

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (1989)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (ΣΕΔ)
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»,
Αγία Παρασκευή Αττικής, 15310
Email: sed@central.demokritos.gr
Web: sed.demokritos.gr

Αγία Παρασκευή, 4/7/2026
Αρ. Πρωτ. 4/2026

Προς:

- Μέλη του Συλλόγου Ερευνητών Δημοκρίτου

Κοιν.:

- Προσωπικό ΕΚΕΦΕ “Δ”

ΘΕΜΑ:

**Ενημέρωση σχετικά με τη συνάντηση της 1/7/2026
με θέμα την πρόταση ίδρυσης του Ινστιτούτου RISE**

Αγαπητές/-οί Συνάδελφοι,

Πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 1/7/2026 η συνάντηση του Προέδρου και των μελών του ΔΣ του Κέντρου με τα ΕΣΙ και το ΔΣ του ΣΕΔ σχετικά με την πρόταση ίδρυσης του Ινστιτούτου RISE (Institute for Research Integrity, Security & Ethics).

Όπως δεσμευτήκαμε στην προηγούμενη ανακοίνωση, ο ΣΕΔ θα συνεχίσει να ενημερώνει την ερευνητική κοινότητα για αυτό το θέμα ύψιστης σημασίας για το Κέντρο, καλύπτοντας εν μέρει το κενό ενημέρωσης που εξακολουθεί να υφίσταται από πλευράς Διοίκησης.

Η περιορισμένη έως και ανύπαρκτη ενημέρωση αποτυπώθηκε με σαφήνεια κατά τη συνάντηση της 1/7, όπου διαπιστώθηκε ότι στα περισσότερα Ινστιτούτα το θέμα δεν είχε καν συζητηθεί στα ΕΣΙ, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις τα ΕΣΙ δεν είχαν λάβει σχετική ενημέρωση μέχρι την ημέρα της συνάντησης. Εξάιρεση αποτέλεσε το ΕΣΙ του INN, το οποίο είχε ήδη εξετάσει το θέμα, είχε διαμορφώσει θέση, ξεκάθαρα αρνητική για το I-RISE, **και την είχε κοινοποιήσει στους ερευνητές του Ινστιτούτου.**

Κατά τη συζήτηση έγινε αναφορά στη Γενική Συνέλευση του ΣΕΔ της 11/6/2026, ως διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης της ερευνητικής κοινότητας σχετικά με το I-RISE. Ο ΣΕΔ υποδέχθηκε θετικά το γεγονός ότι η Διοίκηση αναγνωρίζει τη σημασία των συλλογικών διεργασιών του Συλλόγου. Παράλληλα, επισημάναμε ότι η συγκεκριμένη ΓΣ είχε συγκληθεί με κύριο αντικείμενο το ζήτημα των αυξήσεων στις παρακρατήσεις και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κάλυψε την ανάγκη ενημέρωσης της ερευνητικής κοινότητας για το I-RISE. Επιπλέον, μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή, το ΔΣ του ΣΕΔ δεν είχε λάβει επίσημη ενημέρωση ή σχετικό υλικό που θα μπορούσε να διαβιβάσει στα μέλη του Συλλόγου.

Η σύντομη αναφορά που πράγματι έγινε στη Γενική Συνέλευση σχετικά με την ίδρυση νέου Ινστιτούτου, μετά την ενημέρωση από τον εκπρόσωπό μας στο ΔΣ, προκάλεσε έντονο προβληματισμό και αντιδράσεις, καθώς πολλοί συνάδελφοι πληροφορήθηκαν τότε για πρώτη φορά το

θέμα και εξέφρασαν την άποψη ότι για ένα ζήτημα τέτοιας σημασίας θα έπρεπε να έχει προηγηθεί συζήτηση και ενημέρωση σε προγενέστερο στάδιο. Το φορτισμένο κλίμα της συζήτησης οδήγησε και σε ορισμένα ατυχή σχόλια προς μέλος της ερευνητικής κοινότητας που συμμετέχει στο εγχείρημα του I-RISE, για τα οποία το ΔΣ του ΣΕΔ εκφράζει την ειλικρινή του λύπη.

Η παρουσίαση του Προέδρου

Στη συνάντηση, ο Πρόεδρος παρουσίασε, μέσω διαφανειών, την πρόταση για την ίδρυση του νέου Ινστιτούτου, επιχειρώντας να τεκμηριώσει την αξία και τη σκοπιμότητά της. Ανέφερε συνοπτικά ότι τα ζητήματα ακεραιότητας, ασφάλειας και ηθικής της έρευνας αποτελούν διαχρονικό αντικείμενο ενασχόλησής του και μέρος της στρατηγικής του για το Κέντρο, ότι έχουν προηγηθεί σχετικές συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Πολιτεία και ιδρύματα εντός και εκτός Ελλάδας, καθώς και ότι υπάρχουν επιστολές υποστήριξης της πρωτοβουλίας.

Σύμφωνα με την παρουσίαση, το αντικείμενο του νέου Ινστιτούτου εκτείνεται πέρα από την τεχνητή νοημοσύνη, καλύπτοντας πεδία όπως οι πυρηνικές τεχνολογίες, οι κβαντικές τεχνολογίες και οι τεχνολογίες διττής χρήσης (dual use), ενώ το Ινστιτούτο προορίζεται να λειτουργεί «οριζόντια», ως γέφυρα συνεργασίας και συνέργειας με τα υφιστάμενα Ινστιτούτα του Κέντρου. Σε ορίζοντα πενταετίας προβλέπεται η μετακίνηση δύο ερευνητών προς το νέο Ινστιτούτο και η πρόσληψη πέντε νέων ερευνητών.

Σημειώνουμε ότι το πλήρες κείμενο της πρότασης, συμπεριλαμβανομένων της μελέτης βιωσιμότητας, της οικονομοτεχνικής μελέτης και της μελέτης σκοπιμότητας, εξακολουθεί να μην είναι διαθέσιμο στην ερευνητική κοινότητα, καθώς, όπως δηλώθηκε, έχει παρουσιαστεί μόνο στο ΔΣ. Για τη δομή RISE του Πανεπιστημίου της Φλόριντα (<https://www.research.fsu.edu/rise/>), την οποία είχε αναφέρει ο ΣΕΔ σε προηγούμενη ανακοίνωσή του, ανέφερε ότι «πρόκειται για κάτι διαφορετικό, που αφορά θέματα compliance (συμμόρφωσης)».

Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος αναφέρθηκε σε ορισμένα από τα σημεία προβληματισμού που έχουν διατυπωθεί τόσο από το ΕΣΙ του INN όσο και από τον ΣΕΔ στις σχετικές επιστολές τους, παρουσιάζοντας τις θέσεις της Διοίκησης επ' αυτών. Στην επισήμανση ότι το αντικείμενο του νέου Ινστιτούτου δεν εντάσσεται στις Φυσικές Επιστήμες και ότι ενδεχομένως θα ταίριαζε περισσότερο σε μια οριζόντια δομή, απάντησε ότι το I-RISE αποτελεί ερευνητικό Ινστιτούτο με αντικείμενο την ανάπτυξη εργαλείων και πλαισίων διακυβέρνησης και ότι μια οριζόντια δομή θα ήταν «πιο χαλαρή», ενώ το Ινστιτούτο συνιστά τη μοναδική ισχυρή οργανωτική μονάδα που προβλέπεται από τον Οργανισμό του Κέντρου. Στο ερώτημα περί επικάλυψης με υφιστάμενες δομές (Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, Επιτροπές Ηθικής), απάντησε ότι οι εν λόγω επιτροπές δεν έχουν ερευνητική αρμοδιότητα. Αναφορικά με το προηγούμενο του ΙΚΥΚΤ, χαρακτήρισε άδικη την κριτική αποδίδοντας τα προβλήματα στην παραίτηση του πρώτου διευθυντή.

Τέλος, ανακοίνωσε ότι είναι σε εξέλιξη καταγραφή υποδομών του Κέντρου, με στόχο να αποφασιστεί ποιες από αυτές θα στηριχθούν στο μέλλον και ποιές όχι. Δεν επεκτάθηκε περεταίρω στο θέμα αυτό.

Όπως αναφέρθηκε, το υλικό της παρουσίασης πρόκειται να αποσταλεί στην ερευνητική κοινότητα.

Οι τοποθετήσεις του ΣΕΔ και των ΕΣΙ

Ακολούθησε συζήτηση με τοποθετήσεις από το ΔΣ του ΣΕΔ και μέλη των ΕΣΙ.

Ο ΣΕΔ επισήμανε ότι η ΓΣ του Συλλόγου δεν μπορεί να θεωρηθεί πλαίσιο ενημέρωσης για την ίδρυση του νέου Ινστιτούτου RISE, πόσο μάλλον πλαίσιο διαβούλευσης, καθώς είχε συγκληθεί για διαφορετικό θέμα και ο Σύλλογος δεν είχε λάβει κανένα επίσημο έγγραφο ή σχετικό υλικό προς ενημέρωση των μελών του. Τόνισαμε επίσης ότι το Κέντρο, με δομικά προβλήματα που παραμένουν άλυτα ήδη από την περίοδο της οικονομικής κρίσης, θα πρέπει να εξετάσει με

ιδιαίτερη προσοχή την ίδρυση ενός νέου Ινστιτούτου και να διασφαλίσει ότι η απόφαση αυτή δεν υπαγορεύεται αποκλειστικά από τη συγκυρία. Υπογραμμίσαμε ακόμη ότι είναι σημαντικό οι ερευνητές να ενημερωθούν επαρκώς και να πειστούν για την αναγκαιότητα και την αξία του εγχειρήματος, ώστε να μπορέσουν ενδεχομένως να το στηρίξουν ενεργά στο μέλλον.

Θέσαμε επίσης το ζήτημα των συνεργειών με υφιστάμενες δραστηριότητες του Κέντρου. Στο ΙΠΡΕΤΕΑ, για παράδειγμα, δραστηριοποιείται ομάδα με αντικείμενο θέματα ασφάλειας, η οποία μέχρι στιγμής δεν φαίνεται να έχει εμπλακεί στη σχετική συζήτηση. **Απευθύναμε έκκληση να μη ληφθεί άμεσα η απόφαση και να δοθεί ένα χρονικό διάστημα ενός μήνα για ουσιαστική ενημέρωση και διαβούλευση, επισημαίνοντας ότι η συγκεκριμένη συνάντηση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέτοια διαδικασία.**

Στην ευθεία ερώτηση αν η απόφαση είναι ήδη ειλημμένη, ο Πρόεδρος απάντησε ότι πρόκειται για δική του εισήγηση προς το ΔΣ. Όπως ανέφερε, η στόχευση είναι το ΔΣ να προχωρήσει άμεσα, καθώς «η συγκυρία εξυπηρετεί τώρα», ενώ τυχόν διορθώσεις ή προσαρμογές θα μπορούσαν να γίνουν στην πορεία. Στο ερώτημά μας γιατί η απόφαση πρέπει να ληφθεί άμεσα και όχι έπειτα από έναν μήνα διαβούλευσης, δεν δόθηκε συγκεκριμένη απάντηση που να δικαιολογεί την ανάγκη επίσπευσης της διαδικασίας.

Από τις τοποθετήσεις των ΕΣΙ επιβεβαιώθηκε η εικόνα της ελλιπούς ενημέρωσης: τα ΕΣΙ των ΙΠΣΦ & ΙΒΕ δεν είχαν λάβει καμία ενημέρωση, το ΕΣΙ του ΙΠΡΕΤΕΑ έλαβε τα κείμενα και συζήτησε το θέμα μόλις το πρωί της 1/7, ενώ το ΕΣΙ του ΙΠΤ είχε μερική μόνο ενημέρωση.

Παράλληλα, διατυπώθηκαν ουσιαστικές επιφυλάξεις: (α) το ζήτημα της ισότιμης εκπροσώπησης και ψήφου στο ΔΣ ενός Ινστιτούτου μερικών ερευνητών με Ινστιτούτα των 80 ερευνητών, (β) το ασαφές επιστημονικό προφίλ των μελλοντικών ερευνητών (ανθρωπιστικών ή θετικών επιστημών;), (γ) η ανάγκη το εγχείρημα όχι απλώς να είναι βιώσιμο αλλά να ενισχύσει τα οικονομικά του Κέντρου, καθώς και (δ) το κακό προηγούμενο του ΙΚΥΚΤ, που ιδρύθηκε χωρίς ουσιαστικό διάλογο με την ερευνητική κοινότητα και χωρίς σχεδιασμό ενσωμάτωσης και αξιοποίησης υφιστάμενων ομάδων και υποδομών του Κέντρου. Επισημάνθηκε ακόμη ότι πολλοί ερευνητές πιθανώς δεν είναι διατεθειμένοι να στηρίξουν το εγχείρημα και ότι η στήριξη της πολιτείας, που σήμερα επικαλείται η Διοίκηση, αύριο μπορεί να μην υπάρχει.

Οι τοποθετήσεις των Διευθυντών και Αναπληρωτών Διευθυντών

Τέλος, έπειτα από αίτημά μας, τοποθετήθηκαν και τα υπόλοιπα παρόντα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του ΔΣ. Ο Αν. Διευθυντής του ΙΠΤ εξέφρασε την άποψη ότι χρειάζεται περισσότερος χρόνος για συζήτηση και διαβούλευση. Ο Διευθυντής του INN χαρακτήρισε την πρωτοβουλία εξαιρετική, σημείωσε όμως ότι θα ταίριαζε περισσότερο σε οριζόντια δράση, εξέφρασε ανησυχία για τη βαρύτητα της ψήφου των μικρών Ινστιτούτων στο ΔΣ και υπενθύμισε την εκκρεμότητα του Ι3Μ. Ο Διευθυντής του ΙΠΣΦ τοποθετήθηκε θετικά επί της ουσίας, χαρακτήρισε όμως προβληματικά τόσο το χρονοδιάγραμμα όσο και την ενημέρωση που είχε προηγηθεί, ζήτησε να ληφθεί σοβαρά υπόψη το ενδεχόμενο μιας οριζόντιας δράσης και εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα προσέλκυσης των κατάλληλων ανθρώπων. Θετικός τοποθετήθηκε επίσης ο Διευθυντής του ΙΠΡΕΤΕΑ, αναγνωρίζοντας ωστόσο ότι δεν είχε προηγηθεί σχετική ενημέρωση στο ΕΣΙ. Ο Αν. Διευθυντής του ΙΒΕ δήλωσε ότι αντιμετωπίζει θετικά την πρωτοβουλία, παρατήρησε ωστόσο ότι σημαντικά θέματα βιοηθικής δεν αναφέρονται (π.χ. gene-editing).

Συμπεράσματα

Η συνολική εικόνα που προέκυψε από τη συνάντηση επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό τις θέσεις που έχει διατυπώσει ο ΣΕΔ:

- Η ενημέρωση και η διαβούλευση υπήρξαν ελλιπείς έως ανύπαρκτες. Αυτό αναγνωρίστηκε σχεδόν από το σύνολο των παρευρισκομένων, συμπεριλαμβανομένων του Προέδρου και Διευθυντών Ινστιτούτων.
- Το κείμενο της πρότασης καθώς και η μελέτη βιωσιμότητας, η οικονομοτεχνική μελέτη, η μελέτη σκοπιμότητας και οποιαδήποτε άλλη συνοδευτική τεκμηρίωση, παραμένουν μη προσβάσιμα για την ερευνητική κοινότητα.
- Σημαντικά ερωτήματα και προβληματισμοί παραμένουν ανοικτά, μεταξύ των οποίων η συμβατότητα του αντικειμένου με τον χαρακτήρα του Δημόκριτου ως Κέντρου Φυσικών Επιστημών, η καταλληλότητα της μορφής του Ινστιτούτου έναντι μιας οριζόντιας δομής, την οποία υποστήριζαν και Διευθυντές Ινστιτούτων, το προφίλ των μελλοντικών ερευνητών, η εκπροσώπηση στο ΔΣ, καθώς και τα διδάγματα από προηγούμενες αντίστοιχες πρωτοβουλίες, όπως το ΙΚΥΚΤ και το ΙΜ3.
- Παρά τα παραπάνω, ο Πρόεδρος δήλωσε την πρόθεσή του να προχωρήσει άμεσα με την εισήγησή του προς το ΔΣ, χωρίς να γίνει αποδεκτό το αίτημα του ΣΕΔ για χρονική μετάθεση της απόφασης κατά έναν μήνα προκειμένου να προηγηθεί ουσιαστική διαβούλευση, υιοθετώντας την προσέγγιση «πρώτα η απόφαση, μετά οι διορθώσεις».

Το ΔΣ του ΣΕΔ θεωρεί ότι μια απόφαση τέτοιας σημασίας δεν μπορεί να ληφθεί χωρίς την ουσιαστική ενημέρωση και τη συναίνεση της ερευνητικής κοινότητας, η οποία θα κληθεί να στηρίξει το εγχείρημα και να διαχειριστεί τις συνέπειες της πορείας και της έκβασής του.

Η σχετική συζήτηση πρέπει να ολοκληρωθεί σε όλα τα ΕΣΙ και στις ολομέλειες των Ινστιτούτων, ώστε οι απόψεις όλης της κοινότητας να κατατεθούν.

Θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε το θέμα και να σας ενημερώνουμε σχετικά με τις εξελίξεις.

Για το ΔΣ του ΣΕΔ

Ο πρόεδρος

Η γραμματέας

Αποστολόπουλος Γεώργιος

Βασιλοπούλου Θεοδώρα